e-book

NATUURFOTOGRAFIE IN DE ZOMER

Wandel, kruip, sluip, ervaar, zoek en vind de (verborgen) schatten van onze mooie Nederlandse natuur en lees hier hoe je deze zo goed mogelijk kunt fotograferen met dit e-book.

Natuurmonumenten

Foto: Bob Luijks

ZOMER!!!

Foto: Wil Meinderts

Lekker weer, velden vol bloemen en overal grote en kleine beestjes. Wat is er heerlijker dan er juist nu op uit te trekken? De zomer biedt een overdaad aan mogelijkheden. Laat je niet gek maken, maar durf voor één of enkele onderwerpen te kiezen. Dat geeft je rust en verdieping in de foto's. Waar ga jij naar toe? Kies je daarbij voor de ochtend of de avond? Welk licht gebruik je daarbij? Met dit e-book geven we je handvatten voor een prachtige fotozomer. Vergeet niet de camera af en toe neer te leggen om met al je zintuigen te genieten van de omgeving.

Heel veel plezier!
Mede namens onze fotograferende boswachters,
Luc Hoogenstein en
Ronald Messemaker

Foto: Roeselien Raimond

2. Kijken, zien, ontdekken

Duik er eens in

Eindelijk is het zomer, het seizoen van eindeloos lange zomeravonden en bezoekjes aan strand en zee. Het is echter ook het seizoen dat erom vráágt eens in dat heerlijk frisse gras te duiken, of om eens door dat droge, knisperende landschap te tijgeren. Die stukjes natuur mogen dan misschien wat leeg lijken als je er snel voorbij wandelt. Van dichtbij ontdek je pas hoe het bruist daar in dat struikgewas.

Zittend aan de waterkant

Struinend langs de slootkanten stuit je al snel op een bont insectengezelschap. Libellen cirkelen om je hoofd en met een beetje geduld landen ze zo op dat takje voor je. Waterjuffers begluren je -nieuwsgierig als ze zijn - met beide ogen aan weerszijden van een grasstengel. Ook vennetjes zijn populair onder libellen en daarmee dus een paradijs voor de natuurliefhebber en fotograaf. Met een beetje geluk en een vroege wekker kun je zelfs meemaken dat libellen en juffers vlak voor je neus uit hun oude huidje sluipen.

Foto: Jelger Herder

Juiste gebied

Kies eens een comfortabel zittende vierkante meter uit en laat je verrassen door de fascinerende microkosmos om je heen. Zeker op het gebied van fijne details hoef je in de zomer nooit zonder bloem- of insectenmodellen te zitten; het is simpelweg een kwestie van op het juiste moment het juiste gebied bezoeken. Kijk hier voor de vele mooie natuurgebieden die ons land rijk is: **natuurmonumenten.nl/natuurgebieden**

Door de knieën

Bekijk de wereld eens vanuit kinderperspectief. De insectenwereld speelt zich voor een groot deel af onder de 1 meter 50. Zodra je door de knieën gaat en de wereld ziet vanuit kinderhoogte, gaat er dus letterlijk een wereld vol moois open.

Foto: Arno ten Hoeve

Foto: Roeselien Raimond

3. Vertel een verhaal met je foto's

Verzamelaars

Fotografen zijn plaatjesverzamelaars. Die camera of smartphone nemen we mee op pad om al dat moois om ons heen voor eeuwig te kunnen bewaren én te kunnen delen met mede-natuurliefhebbers.

Sprekende beelden

Maar is dat alles? Is er niet meer uit te halen? Hoe meer de beelden 'spreken', hoe sterker ze worden, maar… hoe doe je dat? Het nadenken over het 'waarom' van een foto, kan daarbij helpen. Vraag je eens af waarom je een bepaald onderwerp zo graag fotografeert. Wat is het meest typerende aan dit dier of fenomeen? Gaat het om een dier, dan zou je je eens kunnen verdiepen in het gedrag. Wat eet dit dier? Jaagt het en kun je dit vast leggen? Is het een nachtdier? Dan zou het een interessante uitdaging zijn dit dier in het donker vast te leggen. Als silhouet tegen de volle maan, of bij een lantaarnpaal. Leeft het dier in een omgeving met mensen, dan kun je dit ook in je beeldverhaal betrekken. Is er interactie tussen ouderdieren en jongen? Dan is dit zeker een interessant aspect om eens nader te belichten. En heb je er wel eens aan gedacht om bijvoorbeeld in een zomerse regenbui te gaan fotograferen?

Foto: Roeselien Raimond

Vanuit een ander perspectief

Probeer het onderwerp op meerdere manieren te belichten en vanuit verschillende perspectieven te bekijken, zowel letterlijk - door bijvoorbeeld andere standpunten en lenzen met verschillende brandpuntsafstanden te kiezen, maar vooral ook figuurlijk: hoe wil je dat de kijker jouw onderwerp ziet? Wil je een intiem inkijkje geven door het onderwerp vanuit een laag standpunt te fotograferen? Of creëer je afstand en overzicht door een wat weidser beeld te maken? Dit zijn slechts enkele voorbeelden om een andere dimensie aan je fotografie te geven.

Misschien lijkt het alsof je als fotograaf slechts vastlegt wat er al is, maar al die keuzes voor compositie, achtergrond etc., kunnen een persoonlijke visie weergeven en daarmee een verhaal vertellen.

Delen

Deel jouw foto of verhaal op Instagram (Volg ons op @natuurmonumenten en als je het leuk vindt dat we je foto op de account van Natuurmonumenten delen, voeg dan #natuurmonumenten_featureme toe).

Foto: Janko van Beek

Foto: Misja Smits

4. Insecten fotograferen, hoe doe je dat?

Wedstrijd met een vlinder

Wel eens op een mooie zomerse middag met een camera achter een vlinder of libel aangerend? Dan weet je dat dit niet de ideale manier is. De vlinder wint het bijna altijd. Als koudbloedige dieren maken ze dankbaar gebruik van de warme zon en vliegen ze op topsnelheid, terwijl wij, warmbloedigen, dan vaak net wat minder zin hebben om energiek te zijn.

Vroege vlinders

Bezoek je deze insecten echter 's ochtends vroeg, dan zijn ze nog niet opgewarmd waarmee het perfecte modellen zijn. Als bonus zijn ze vaak ook nog eens versierd met prachtige dauwdruppels. Een ander bijkomend voordeel is, dat het licht, in tegenstelling tot midden op een zonnige dag, nog heerlijk zacht is door de lage stand van de zon. Gebruik van een statief is, vanwege de beperkte hoeveelheid licht, geen overbodige luxe.

Foto: Jordi Strijdhorst

Foto: Nico van Kappel

Kalme kruipertjes

Naast de zeer actieve fladderaars zijn er natuurlijk ook voldoende insecten te vinden die wat minder haast hebben. Denk hierbij onder andere aan rupsen, torren en andere kalme kruipers. Houd er rekening mee dat insecten vaak opgebouwd zijn uit prachtig glimmende onderdelen, die helaas de neiging hebben wit in beeld te verschijnen bij fel licht. Hulpmiddelen als een wit parapluutje (wandelwinkel) of een wit vel papier zijn erg nuttig om deze hinderlijke reflecties te voorkomen. Houd deze boven je model en plaats ze zo in een zachte schaduw.

Foto: Roeselien Raimond

Wondere wereld

Kruip eens niet te dicht op de huid van een insect, maar benut de vaak prachtige omgeving in je compositie. Fotografeer eens door wat gras of bloemetjes heen voor meer sfeer in je foto's.

Ook close-ups kunnen heel interessante beelden opleveren. Zo lijken de vleugels van een libel van dichtbij wel van glas-in-lood gemaakt. En wel eens de roltong van een vlinder van dichtbij gezien? Die natuur van dichtbij zit vol verborgen wondertjes, die je met een camera zichtbaar kunt maken.

Ook met je smartphone kun je close-up foto's maken, vooral als je een beetje inzoomt. Er zijn speciale macro cliplensjes voor smartphones op de markt. Hiermee kun je van heel dichtbij scherpstellen.

Foto: Ronald Messemaker

5. Zomertoppers van boswachter Ronald Messemaker

Ronald Messemaker (1969) is boswachter in De Wieden; het grootste aaneengesloten laagveenmoeras van West Europa. We zochten hem op en vroegen hem naar de meest fotogenieke soorten van de zomer.

Ronalds ogen beginnen te stralen als het gaat over 'zijn' Wieden. "De Wieden heeft alles: moerasbossen, bloemrijke hooilanden, uitgestrekte rietvelden, trilveen, kolkjes en grote meren. In dit prachtige gebied is elk seizoen weer anders. De zomer is de tijd om er vroeg op uit te trekken. Het landschap, bloemrijke hooilanden en insecten zijn dan op hun best".

"Een heel bijzondere soort is de **welriekende nachtorchis**. Deze bloeit van juni tot juli en is een opvallende orchidee die vooral in de nacht insecten lokt. Je vindt ze langs de kant van de weg De Bramen in Giethoorn. Als je bloemen gaat fotograferen ga dan eens op je buik liggen voor een extreem laag standpunt".

"Mijn persoonlijke favoriet is de **zilveren maan**. Deze vlinder is vanaf juni tot ver in september te zien. Je kunt ze zonder al te veel moeite tegenkomen op het Veenweidepad in Wanneperveen. Tip: fotografeer vlinders vooral in de ochtend".

"De **ooievaar** mag natuurlijk niet ontbreken, overal in de dorpen kom je hem tegen. Vlak bij het bezoekerscentrum in Sint Jansklooster broedt een paar op een paal. Neem de tijd eens om het gedrag te fotograferen. In deze tijd wordt er veel voedsel aangesleept voor de jongen".

Ronald raakt niet uitgepraat over bijzondere soorten en noemt ook nog de **boomvalk**. "De boomvalk is een zomervogel die jaagt op vogels en libellen. Libellen worden in de lucht gevangen en met de snavel ontdaan van de vleugels. De rest van de libel wordt 'uit het vuistje' gegeten. Vanaf juni tot en met augustus is hij jagend te zien vanaf het Veenweidepad te Wanneperveen. Fotograferen is lastig, maar zien is al geweldig"!

Op zoek naar een bijzondere wandel- of fietsroute door de natuur? Kijk dan op natuurmonumenten.nl/routes of in onze Natuur Route App.

Foto's: Ronald Messemaker

Foto: Arno ten Hoeve

6. Water, bron van leven én inspiratie

De zon schijnt, een zacht briesje blaast door je haar. Wat is er op zo'n moment heerlijker dan een uitstapje naar het water? Neem wat lekkers te eten en te drinken mee. Vergeet uiteraard je camera niet en geniet vanaf de waterkant.

Altijd anders

Water is nooit hetzelfde, geen dag, zelfs geen seconde. Een blauwe lucht bezorgt het water mediterrane trekjes, een grauwe dag biedt een serene eenvoud. Zonder wind fungeert het water als een perfect gepolijste spiegel. Staat er daarentegen een lekker briesje, dan zorgen golven voor spannende reflecties.

Waterlandschap

In ons volle land is het een verademing om naar water te kijken: ruimte, licht en rust. Laat je niet afleiden door de grote leegte, voor je het weet wordt de foto te leeg. Zoek eens naar sterke vormen in het water of op de oever die je foto kunnen 'aankleden'. Mooi voorbeelden zijn riet, waterlelies of een omgevallen boom. Zij doorbreken de leegte en geven onze ogen iets prettigs om naar te kijken.

Inzoomen

In plaats van het vastleggen van een geheel landschap kun je ook inzoomen op mooie details. Wat te denken van een prachtige reflectie van een kronkelige wilg? Of die spannende kleurcombinatie, veroorzaakt door de aanwezige golven? Water als abstracte kunst.

Foto: Bob Luijks

Dierenleven

Foto: Jelger Herder

Op en rond het water barst het van de dieren, van watervogels en kikkers tot felgekleurde juffers en libellen. Veel watervogels reageren schuw op mensen en blijven ver bij ons vandaan. Maak gebruik van speciale vogelkijkhutten (vogelkijkhut.nl) of blijf in je auto om dichterbij te kunnen komen. Een park bij jou in de buurt biedt ongekende mogelijkheden: hier zijn de vogels vaak gewend aan mensen en daardoor veel beter benaderbaar.

Libellen vliegen op zonne-energie en kunnen daarom 's ochtends nog niet vliegen, ideaal voor een fotomoment! Vliegen ze toch al? Zak dan vanaf ruime afstand naar de juiste hoogte en beweeg rustig in één lijn richting je gevleugelde juweeltje.

Foto: Bob Luijks

Foto: Ernst Kremers

7. Fotografeer jezelf of anderen

Je bent op een prachtige plek en maakt schitterende foto's van uitgestrekte landschappen of bijzondere details. Vergeet dan ook niet eens een foto van jezelf te maken. Niet alleen als een waardevolle herinnering, maar omdat een mens vaak ook echt iets toevoegt aan een foto.

Zelfontspanner

Op iedere camera zit een zelfontspanner. Je hebt dan meestal 10 seconden om positie in te nemen. Gaat dit toch net iets te snel, dan is een afstandsbediening ideaal. Hou deze dan wel onzichtbaar vast. Heb je een smartphone, dan is een selfiestick ideaal. Probeer de foto eens net iets dynamischer te maken door eens van de camera weg te kijken richting het landschap. Of loop er als wandelaar doorheen in plaats van een statisch portretje.

Mensen als meetlat

Indrukwekkend, die enorm dikke eik of die torenhoge waterval. Op de foto zie je hier niks meer van, weg beleving. Laat je partner of (klein)kinderen poseren voor die boom of waterval en ineens keert de wow-factor terug. Zij hoeven daarbij zeker niet groot in beeld te staan. Hoe kleiner, hoe indrukwekkender vaak het resultaat.

Foto: Ernst Kremers

Social media

Heb je mooie foto's gemaakt? Deel ze dan eens op Facebook of Instagram. Zo blijven je vrienden op de hoogte van je nieuwste ontdekkingen en inspireer je wellicht anderen. Met hashtags (#) zorg je ervoor dat je foto's door anderen gevonden kunnen worden. Tag bijvoorbeeld de naam van het natuurgebied of #Natuurmonumenten als je een foto in één van onze gebieden maakt. Met social media kun je nog een stapje verder gaan: beschouw het platform als een soort portfolio dat je steeds verder aanvult. Kies foto's die op elkaar aansluiten qua onderwerp of sfeer. Voor dit laatste beschikt Instagram over speciale filters waarmee je de foto's een herkenbare uitstraling kunt geven.

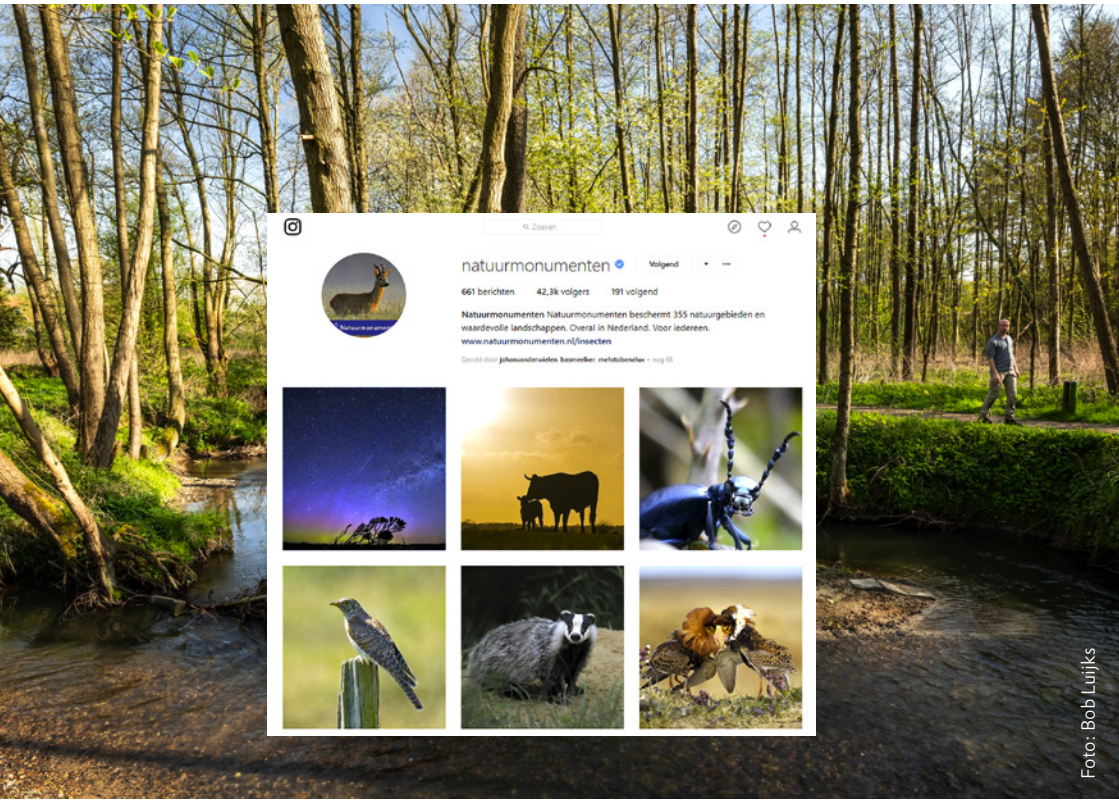

Foto: Bob Luijks

Foto: Bob Luijks

8. De mooiste landschappen

We leven in een bevoorrecht stukje wereld: bijna nergens tref je zoveel variatie aan in landschappen als bij ons. Ga je mee naar de eindeloze zee, de blonde duinen, mysterieuze bossen, paarse heidevelden, wilde riviergebieden, vennen vol kikkergekwaak, unieke zandverstuivingen, veenweidegebieden met talloze slootjes, bloem- en vlinderrijke graslanden, …

Classic

Een klassieke landschapsfoto verbeeldt wat wij met onze ogen ervaren: weids en groots. Daarvoor zoom je zo ver mogelijk uit of gebruik je een speciale groothoeklens. Toch valt de foto vaak een beetje tegen; in het echt was het allemaal veel indrukwekkender. Eén van de belangrijkste ingrediënten voor een geslaagde landschapsfoto is de voorgrond, terwijl buiten juist de achtergrond om aandacht schreeuwt.

Die achtergrond verschijnt echter nogal klein in een foto. Met de voorgrond voeg je detail toe, echt even iets om even naar te kijken. Ga dus eens op zoek gaan naar bijvoorbeeld een groepje bloemen, een fraai getekend blad of krachtige rimpels in het zand. Zak wel door je knieën om dit soort fraaie details veel aandacht te geven in een foto.

Lucht

Iedereen kent wel de 'regel' dat je onderwerp beter niet in het midden van de foto staat. Dat geldt ook voor de horizon. Prachtig weer met een compleet blauwe hemel lokt je direct naar buiten, maar levert voor een foto niet zo veel op (alleen een blauw vlak). Besteed er dan ook niet te veel aandacht aan en plaats de horizon boven in beeld. Idem voor een grauwe grijze dag. Vriendelijk opbollende schapenwolkjes of een dreigende donderkolos voegen juist wel veel toe. Plaats de horizon nu vooral laag in beeld.

Foto: Karin Boekhuijsen

Foto: Bob Luijks

TIP: soms kun je de lucht zelfs maar beter helemaal uit je foto laten. Licht trekt nogal de aandacht, waardoor de mooie elementen in je foto misschien wel een beetje ondersneeuwen.

Inzoomen

Een landschap hoeft niet altijd weids en groots te zijn. Een voorbeeldje. Je staat op een prachtig heideveld met verschillende scheve vliegdennen. Met het complete landschap in één foto verschijnen die dennen klein in beeld en verliezen ze hun ruwe karakter. Ze gaan ook nog eens met elkaar de concurrentie aan. Zoom dan eens in op één den of ga wat dichterbij staan. De voorgrond is nu niet zo belangrijk meer, de foto des te krachtiger.

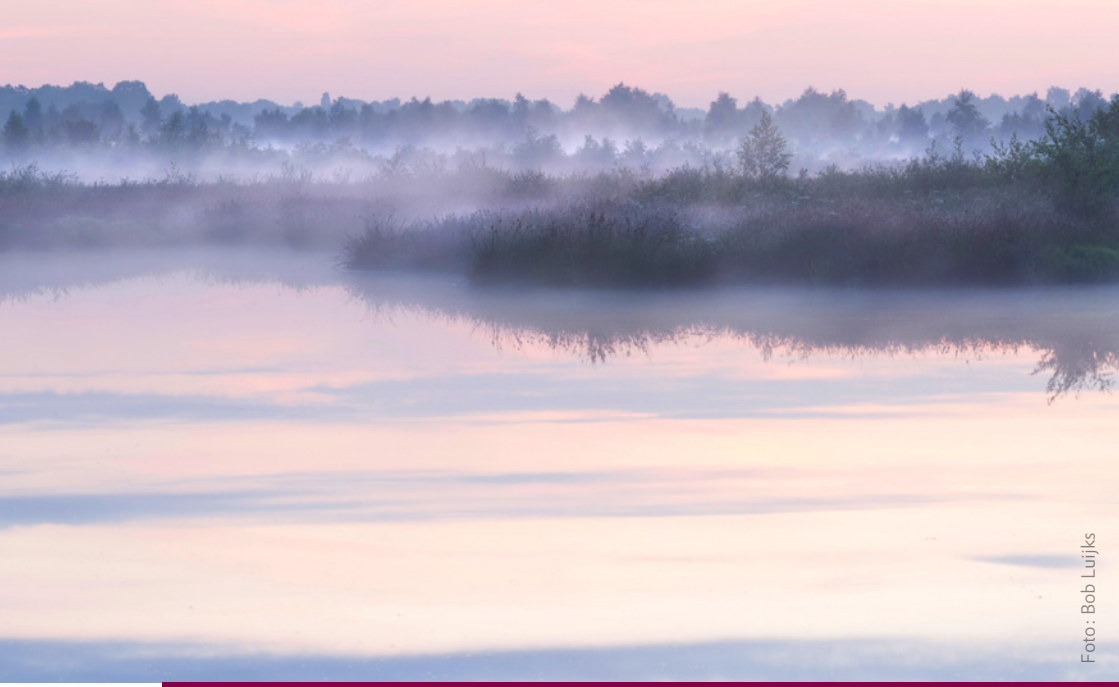

Foto: Bob Luijks

9. Erop uit met het mooiste licht!

Heerlijk dat zomerweertje, maar wacht eens met het fotograferen tot de ochtend of de avond. Natuurfotografen spreken dan van het gouden uurtje, hét moment dat je foto's echt een gouden glans krijgen. Het grote voordeel van deze momenten in de zomer: door het vroege of late tijdstip kun je het fotograferen prima combineren met je werk.

Ochtend

Oké, toegegeven, de zonsopkomst betekent dat je wekker je wel heel vroeg uit je slaap haalt. Daar krijg je dan wel veel voor terug. Zelfs op de warmste dagen kun je vaak kortstondig genieten van een ondiepe mistbank, wat de kers vormt op je landschapsfoto. De koelte van de nacht zorgt sowieso voor dauw, dat als fonkelende diamanten aan

bloemen en insecten hangt. Zeker in tegenlicht ontstaan prachtige effecten. Trek goede, waterdichte wandelschoenen en eventueel een regenbroek aan om zelf droog te blijven.

Avond

Vind je de ochtend net iets te veel van het goede, dan kun je uiteraard ook de zonsondergang gebruiken. Het licht is dan warmer van kleur dan bij de zonsopkomst, omdat de lucht droger en viezer is. Probeer de verleiding van de laagstaande zon zelf te weerstaan en richt je camera op het landschap of je onderwerp dat nu baadt in het gouden licht. Pak na zonsondergang zeker niet meteen je spullen in. Na ongeveer een half uur krijg je intense kleuren voorgeschoteld.

TIP: gebruik een 'local patch', een natuurgebied(je) dichtbij huis, zodat je de reistijd beperkt en niet nog vroeger op hoeft te staan / nog later thuis bent.

Foto: Bob Luijks

Heb jij een mooie foto gemaakt in de natuur? Doe dan mee met de maandelijkse fotowedstrijd van Natuurmonumenten! Upload jouw mooiste natuurfoto en maak kans op mooie prijzen!
www.natuurmonumenten.nl/fotowedstrijd

Teken

De zomer is een prachtige periode vol dierenleven. Helaas zijn ook de teken nu het meest actief. Ondanks hun gering formaat kan een tekenbeet verstrekkende gevolgen hebben. Draag beschermende kleding en controleer jezelf thuis goed. Heb je een teek, verwijder deze dan direct met een speciale tekentang. Noteer voor de zekerheid de datum in je agenda. Kijk op www.tekenradar.nl voor meer informatie.

Foto gras: Paul van Hoof; teek: Nico van Kappel

COLOFON

Natuurfotografie in de zomer is een uitgave van Natuurmonumenten gemaakt door PiXFACTORY B.V.

Tekst: Roeselien Raimond en Bob Luijks
Vormgeving & ontwerp: Arno ten Hoeve
Foto cover: Ernst Kremers,
overige foto's: zie bronvermeldingen bij de foto's